

VYUŽÍVANIE MODERNÝCH IKT A INTERNETU VO VYSOKOŠKOLSKOM VZDELÁVANÍ

PÁLUŠOVÁ Mária, SR

Resumé

Spoločenské a ekonomické podmienky, inovácie, nové metódy a formy, efektívnosť, zmena tradičného vzdelávania. Moderné informačné a komunikačné technológie (IKT) a Internet ponúkajú nové možnosti a umožňujú zvyšovať kvalitu vzdelávacieho procesu. Príspevok sa zaoberá možnosťami ich využitia vo vysokoškolskom vzdelávaní.

Kľúčové slová: vyučovací proces, moderné informačné a komunikačné technológie (IKT), Internet

USING MODERN ICT AND INTERNET IN EDUCATIONAL PROCESS AT UNIVERSITY

Abstract

Current social and economical problems, innovations, new methods and forms, effectiveness, change of traditional education. Modern information and communication technologies (ICT) and Internet offer new possibilities for increasing quality of educational process. This article deals with possibilities of using their in educational process at universities.

Key words: educational process, modern information and communication technologies (ICT), Internet

1 Úvod

Súčasnú dobu môžeme charakterizovať ako obdobie vysokého stupňa rozvoja vedy a techniky, kedy narastá význam úrovne vzdelanosti. Študenti si musia osvojiť veľké množstvo poznatkov a preto sa kladie veľký dôraz na kvalitu výchovného vzdelávacieho procesu. Tradičné vzdelávanie je prehodnocované z hľadiska efektívnosti a kvality, čo nás núti hľadať nové, netradičné a viac efektívne formy vzdelávania. Tempo vývoja IKT dovoľuje uskutočniť zásadné zmeny vo vyučovacom procese.

2 Moderné IKT vo vzdelávacom procese

Na mnohých univerzitách existujú nielen teoretické ale aj praktické skúsenosti s aplikáciou nových foriem vzdelávania, ktoré sú podporované či priamo realizované prostredníctvom výpočtovej techniky. Doterajšie možnosti pri výučbe s podporou počítačov prešli od klasickej výučby, cez používanie elektronických prezentácií, využívanie služieb Internetu, vrátane študijnej podpory na webe. Multimediálnou podporou vzdelávacieho procesu študujúci získava študijné a informačné zdroje prostredníctvom počítačovej siete, prípadne Internetu. Prostredníctvom nich komunikuje so vzdelávacou inštitúciou, svojim učiteľom, tútorom, s ostatnými študujúcimi. Vo všeobecnosti ide o systém, ktorý využíva na poskytovanie obsahu, na riešenie úloh, komunikáciu, administráciu a riadenie vzdelávania elektronické metódy spracovania, prenosu a uchovávaní informácií (1). Pri možnosti spojenia e-learningu s dištančnou formou výučby, kde je dištančné vzdelávanie chápané ako plánované

vzdělávanie na diaľku s využitím širokého spektra technológií na komunikovanie, sa jedná o jedno z najefektívnejších metód z hľadiska úspory ľudských zdrojov a času. Z didaktického hľadiska obsahu a formy, kvalitné web stránky zahŕňajú teóriu, ukážkové riešené príklady a tiež zadania pre individuálne riešenie. Študenti majú zväčša možnosť kontaktovať učiteľa mailom, prípadne vyplnením formulára z web stránky.

2.1 Možnosti využitia vzdelávania s elektronickou podporou

V dnešnej dobe nestačí iba podať či vyhľadať informáciu v správny čas, ale je potrebné túto informáciu správne pochopiť a dať si ju do súvislostí. To je cieľom zapojenia e-learningu do tradičného modelu vzdelávania. Možnosti využitia e-learningu vo vysokoškolskom vzdelávaní sú buď ako doplnková podpora štúdia alebo samostatné dištančné štúdium – virtuálna univerzita. Proces vzdelávania študentov sa zavedením e-learningu skvalitní, zefektívni a sprístupnia sa multimediálne materiály určené pre konkrétnych študentov tak, aby mohli študovať podľa svojich možností a schopností(2).

E-learning prezentuje širokú škálu organizačných a technických zmien pre učiteľov, študentov, technickú podporu, informačné a komunikačné technológie. Známy a voľne dostupný predstaviteľ elektronického vzdelávacieho prostredia je softvér Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). Je to voľný softvérový balík na tvorbu vlastných výučbových aplikácií, založený na princípe interaktívnych webových stránok a nemá zvláštne nároky na použitý prehliadač (3).

3 Postoje študentov k využívaniu IKT vo vysokoškolskom vzdelávaní

Vzhľadom na to, že v súčasnosti študenti čoraz viac využívajú výpočtovú techniku a Internet v procese vzdelávania a tiež školy v širokej miere vytvárajú podmienky pre ich zavádzanie do výchovne vzdelávacieho procesu, rozhodli sme sa formou prieskumu zistiť postoj našich študentov na túto problematiku. Cieľom prieskumu bola analýza postojov študentov našej školy k využívaniu a aplikácii moderných IKT a Internetu vo vzdelávacom procese.

Parciálne ciele prieskumu boli:

- zistiť, s ktorými IKT sa študenti najčastejšie stretávajú na vyučovaní a frekvenciu ich používania vo výchovne vzdelávacom procese,
- zistiť ako študenti chápu možnosť využitia Internetu a osobného počítača pri štúdiu na vysokej škole,
- zistiť názor študentov na spôsob vzdelávania na našej škole,
- zistiť ako študenti využívajú e-learningové prostredie Moodle,
- zistiť aký typ študijnej literatúry používajú a ich záujem o elektronickú podobu vysokoškolskej odbornej literatúry.

Na zistenie parciálnych cieľov sme použili anonymný dotazník. Nami navrhnutý dotazník obsahoval 13 položiek. Niektoré položky obsahovali možnosť výberu jednej alebo viacerých odpovedí, niektoré boli poloootvoreného alebo otvoreného typu.

Dotazník bol študentom administrovaný na vyučovaní. Prítomný administrátor poskytol respondentom štandardné inštrukcie a v prípade nejasností odpovedal na ich otázky.

Prieskum sa uskutočnil v školskom roku 2007/2008. Súbor tvorilo 34 študentov 2.a 3. ročníka bakalárskeho štúdia Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši.

3.1 Vyhodnotenie prieskumu

Pre obmedzenie rozsahu strán príspevku uvádzam len niektoré vybrané výsledky dotazníkového prieskumu.

Na základe odpovedí z dotazníka viac ako 70% respondentov uviedlo PC a dataprojektor ako najčastejšie používané IKT na vyučovaní. Tieto odpovede nás neprekvapili, pretože po nedávnych stavebných úpravách a investíciách do prístrojového vybavenia prevažná väčšina najmä prednáškových učební je vybavená počítačmi a dataprojektormi s pripojením na Internet a vnútornú sieť Intranet, ktoré vyučujúci môžu aktívne využívať. Čo nás však zarazilo, bol pomerne vysoký počet respondentov (11%), ktorí uviedli tabuľu ako technický didaktický prostriedok, s ktorým sa najčastejšie stretávajú na vyučovaní. Nechceme tabuľu na učebni zavrhať, ale v dobe už známych a overených výhod elektronického vzdelávania, nás tento počet odpovedí prekvapil.

Ďalšia nadväzujúca otázka sa týkala využitia týchto moderných didaktických prostriedkov učiteľmi, pretože ich konkrétne využitie na vyučovaní je len na ich rozhodnutí. Po vyhodnotení odpovedí študentov sme zistili, že aj napriek výhodám, ktoré nám moderná technika prináša, sú na škole učitelia, ktorí ju nevyužívajú v dostatočnej miere.

V ďalšej položke nás zaujímalo, ako naši študenti chápu možnosti využitia Internetu na vyučovaní. V dotazníku niektorí študenti uviedli viac možných odpovedí, ale napriek tomu najfrekvencovanejšou možnosťou podľa našich respondentov je získavanie doplňujúcich informácií, pomoc pri príprave projektov, seminárnych a bakalárskych prác. Po vyhodnotení odpovedí na ďalšiu položku sme videli, že prevažná väčšina študentov (79%) by uvítala možnosť vyučovania s podporou Internetu.

Na našej škole sa postupne rozširuje elektronické prostredie Moodle, kde sa stále viac dostávajú prvky dištančnej formy do prezentačnej formy výučby. V dotazníku nás zaujímalo, ako ho študenti využívajú. Naši respondenti opäť využili možnosť výberu viacerých odpovedí, kde časť opýtaných (32%) Moodle využíva na administratívu, t.j. komunikáciu s učiteľom (ako je prihlasovanie sa na skúšky, kontrolu výsledkov a hodnotenia), na prístup k odporúčanej literatúre potrebnej ku štúdiu (20%) a možnosť testovania svojich vedomostí. Len 3 respondenti (čo predstavuje menej ako 10 %) uviedli, že nevyužívajú v elektronické prostredie Moodle.

Prieskum postojov študentov k využívaniu IKT potvrdil, že naši študenti majú záujem o vzdelávanie s podporou moderných IKT a Internetu. Takéto vzdelávanie chápu ako prínos pre ich intelektuálnu nezávislosť a kreativitu. Realizácia takého vzdelávania si vyžaduje zároveň pozitívny vzťah k využívaniu moderných spôsobov vyučovania najmä zo strany učiteľov, ktorí by mali byť ochotní riešiť špecifiká, ktoré so sebou prináša. Vlastné skúmanie predmetnej problematiky je určite veľmi aktuálne vzhľadom na to, že obsahuje prinajmenšom dimenziu technickú i pedagogickú. Aj napriek odporcom netradičných foriem vzdelávania sme presvedčení, že e-learning prináša a prinesie pozitívne výsledky, ktoré ocenia nielen študenti, ale aj pedagógovia.

4 Záver

Moderné IKT a Internet prinášajú do škôl vyššiu efektívnosť vzdelávania, individuálny prístup ku študentom, menšie náklady na vzdelávanie a tiež možnosť neustáleho vzdelávania. Je nevyhnutné, aby sa ich význam a vplyv na výchovne vzdelávací proces prejavil u študentov ich komplexnejšou prácou s informáciami,

rozširovaním ich schopností pre výskumnú prácu a rozvíjaním ich vlastnej tvorivosti.

Vzdelávanie v informačnej spoločnosti nepredstavuje zautomatizovanie vzdelávacieho procesu bez priamej účasti učiteľov. Ich hlavnou úlohou je vďaka moderným IKT vytvoriť také motivujúce prostredie pre prácu študentov, ktorá ich dobre pripraví na život a ukáže im, že sú schopní sa učiť a zároveň sa učiť ľahko. Vzdelávací proces na vysokých školách musí umožňovať absolventom získať adaptabilitu na rýchlo sa meniace podmienky praxe a zároveň ich motivovať k tvorivosti a celoživotnému vzdelávaniu.

5 Literatúra

1. BURGEROVÁ, J.-BEISETZER, P.: Dištančné vzdelávanie a problematika e-learningu. In: *Technológia vzdelávania* 2005,č.9
2. TURČÁNI, M. – BÍLEK, M. – SLABÝ, A.: *Prírodovedné vzdelávanie v informačnej spoločnosti*.1. vyd. Nitra: FPV UKF, 2003.220s. ISBN 80-8050-638-8.
3. PÁLUŠOVÁ, M. – KUČEROVÁ, A.: Možnosti využitia e-learningu vo vysokoškolskom vzdelávaní. In: *DIVAI 2007 Dištančné vzdelávanie v Aplikovanej informatike*, Nitra: Univerzita Konštantína filozofa 2007. ISBN 978-80-8094-123-9

Lektoroval: Miroslav KMOŠENA, PhDr. Ph.D.

Kontaktná adresa:

Mária PÁLUŠOVÁ, Ing.Ph.D.,
Katedra strojárstva,
Akadémia ozbrojených síl M.R.Štefánika,
Demänovská cesta 393,031 01
Liptovský Mikuláš, SR, tel.+421 960 423 012
e-mail palusova@aoslm.sk